



Pouk, ki navduši

# Timsko poučevanje – Primer medpredmet- nega povezovanja v tretjem razredu

Andreja Mlakar  
Mateja Tomažinčič  
Osnovna šola Antona  
Globočnika Postojna

**Povzetek:** V prispevku želiva predstaviti timsko poučevanje kot aktivno obliko poučevanja, s katero lahko s skupnimi močmi dosežemo več. Poznamo več vrst timskega poučevanja, v prispevku pa želiva na konkretnem primeru podrobneje predstaviti obliko timskega poučevanja, pri kateri dva učitelja sočasno poučujeta isto skupino učencev, s tem da izvajata različne dejavnosti. V dobrem timu se člana že med načrtovanjem učnega procesa med seboj dopolnjujeta, si razdelita delo (katere dejavnosti bo vodil in usmerjal posamezni učitelj); poraja se veliko novih zamisli. Pouk je tako bolj dinamičen in zanimiv za učence, saj se vlogi učitelja neprestano izmenjujeta, tako je tudi izvedba učnega procesa za oba učitelja lažja. Poleg tega je tako poučevanje zelo dobrodošlo pri skupinskem delu, saj dva učitelja lažje in hitreje ponudita pomoč učencem, ko jo ti potrebujejo pri svojem delu. V najini izvedbi učnega procesa, ki je potekal tri šolske ure, sva dali poudarek skupinskemu delu in razvijanju bralne pismenosti. **Ključne besede:** timsko poučevanje, medpredmetno povezovanje, bralna pismenost, skupinsko učenje, Paukova strategija. **Team Teaching – Example of Cross-Curricular Integration in the 3rd Grade. Abstract:** The paper wishes to present team teaching as an active form of teaching, in which we can achieve more through joint efforts. There are several types of team teaching; on a concrete example, the paper wishes to present in greater detail a form of team teaching in which two teachers simultaneously teach the same group of pupils by carrying out different activities. In a good team the members already complement each other while planning the teaching process; they divide the work (which activities will be led and directed by an individual teacher); and many new ideas spring up. This way lessons become more dynamic and interesting to the pupils, since the role of the teacher is constantly being exchanged, thus facilitating the implementation of the teaching process for both teachers. In addition, such a teaching method is very welcome in group work, since two teachers can provide help to pupils more easily and quickly when it is needed. In our implementation of the teaching process, which lasted 3 periods, we focused on group work and on developing reading literacy. **Key words:** team teaching, cross-curricular integration, reading literacy, group learning, Pauk's strategy.

## Uvod

Spremembe v šolskem sistemu nas spodbujajo k uporabi bolj aktivnih in raznolikih metod poučevanja. Tudi učitelji želimo prestopiti okvir frontalne oblike pouka in uporabiti nekaj novega, drugačnega. Timsko poučevanje (sočasno poučevanje dveh učiteljev v isti skupini učencev) je ena od takšnih oblik.

V projekt bralne pismenosti smo se vključili, ker ugotavljamo, da imajo učenci težave z branjem, pa tudi z razumevanjem prebranega in iskanjem bistvenih podatkov v besedilu. V okviru projekta so se porajale nove ideje in tako sva se s kolegico lotili timskega poučevanja v tretjem razredu. Sva učiteljici razrednega pouka in slovenščine in za naju je bil to velik izziv in nova izkušnja. Timsko poučevanje obsega več faz, in sicer:

- izbira vsebine,
- skupno načrtovanje (organizacija, obseg vsebine, čas, namenjen izvedbi, sredstva itn.),
- izvedba,
- vrednotenje.

Največ časa nama je vzelo načrtovanje, saj sva morali izbrati primerna in zanimiva besedila, ustrezno bralno-učno strategijo in se odločiti za primerne dejavnosti ter predvideti njihov potek. Glede na izbrana besedila se nama je zdela najbolj primerna Paukova strategija, ki pa jo je bilo treba prilagoditi starosti učencev.

V treh šolskih urah sva izpeljali medpredmetno povezavo slovenščine in spoznavanja okolja. Izbrali sva si učni sklop Opis živali. Pri izvedbi učnega procesa je hospitirala in tudi aktivno sodelovala Neva Šečerov, skrbnica naše šole v projektu Opolnomočenje učencev z izboljšanjem bralne pismenosti in dostopa do znanja.

Pred izvedbo so se nama porajale razne negotovosti:

- kako bodo učenci sprejeli drugačen način poučevanja;
- ali bodo zmogli toliko aktivnosti glede na to, da sva pouk izvajali v petek, ko so po celem tednu že zelo utrujeni in je motivacija za delo precej nižja.

Po izvedbi sva ugotovili, da je bila bojazen odveč.

## Izvedba učnega procesa

Kot članici šolskega tima za projekt Opolnomočenje učencev za izboljšanje bralne pismenosti sva se odločili, da izvedeva timsko poučevanje v tretjem razredu.

Učence sva želeli naučiti eno izmed bralnih strategij. Odločili sva se za Paukovo strategijo – iskanje ključnih besed in bistvenih podatkov, ki sva

<p><b>Šola in datum:</b> OŠ Antona Globočnika Postojna, 14. 3. 2014</p> <p><b>Ime in priimek učitelja:</b> Mateja Tomažinčič (učitelj 1), Andreja Mlakar (učitelj 2)</p> <p><b>Predmet:</b> SLOVENŠČINA in SPOZNAVANJE OKOLJA</p> <p><b>Razred:</b> 3. b</p> <p><b>Trajanje:</b> tri šolske ure</p>	
<p><b>Vsebinski učni cilji</b> (spoznavanje okolja)</p>	<p><b>Jezikovni učni cilji</b> (slovenščina)</p>
<p><b>Učenci:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- razlikujejo in opišejo živa bitja in okolja, v katerih živijo.</li> </ul>	<p><b>Učenci:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- razumejo prebrano besedilo (opis živali: zunanost, prehranjevanje, razmnoževanje, življenjski prostor, zanimivosti o živali),</li> <li>- razčlenjujejo prebrano besedilo (poiščejo ključne besede posameznih delov besedila),</li> <li>- pridobivajo besedišče o živalih, poiščejo pomen posameznih besed,</li> <li>- povzamejo temo in bistvene podatke ter njihovo pomensko povezanost oblikujejo v opisu,</li> <li>- razumejo poslušano/gledano besedilo (opis živali) in dokazujejo razumevanje z izbiro pravilnega odgovora (kviz).</li> </ul>
<p>Viri: Spletne strani, navedene v prilogah, SSKJ.  <a href="http://www.lokalno.si/2012/07/01/81967/zgodba/VIDEO_Medved__rjavi_medved___izjemno_plasna_zival/">http://www.lokalno.si/2012/07/01/81967/zgodba/VIDEO_Medved__rjavi_medved___izjemno_plasna_zival/</a></p>	
<p><b>Posebnosti v izvedbi:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- izvaja se bralna učna strategija (Paukova strategija),</li> <li>- delo z viri (uporaba <i>Slovarja slovenskega knjižnega jezika</i>),</li> <li>- razvija se socialna kompetenca, to je sodelovanje v skupini (pet učencev v eni skupini, heterogene skupine, naključno oblikovanje skupin s pomočjo številčk).</li> </ul>	



jo prilagodili starosti otrok (priloga 2). Na podlagi izbrane bralne strategije sva izbrali učni temi iz učnega načrta za spoznavanje okolja (življenjska okolja in živa bitja) in slovenščine (opis živali), ki sta se nama zdeli najbolj primerni za izvedbo te bralne strategije. Predvidevali pa sva tudi, da bodo besedila o živalih učence pritegnila k delu. Učno pripravo sva želeli pripraviti čim bolj pregledno, zato sva drugi del (potek učne ure) raz-

členili v tri stolpce, in sicer so v prvem stolpcu navedene dejavnosti, v drugih dveh pa učitelj, ki je vodil in usmerjal dejavnost. To sva učiteljici počeli izmenično in se dopolnjevali pri tem. Konec učnih ur sva želeli popestriti s kvizom, zato sva na spletu poiskali kratek videoposnetek o rjavem medvedu. Na podlagi govornega besedila v posnetku sva pripravili vprašanja in v obliki elektronskih prosojnic sestavili kviz.

	Učitelj 1	Učitelj 2
<b>1. UVOD, MOTIVACIJA</b>		
<b>Dejavnost 1:</b> Aktiviranje predznanja o živalih, napoved teme (pogovor)		Reševanje križanke o živalih, odkrivanje gesla: opis živali
<b>2. OSREDNJI DEL</b>		
<b>Dejavnost 2:</b> Navodilo za razdelitev v skupine.  – Na razpolago je deset besedil (pet besedil z opisi gozdnih živali, pet besedil z opisi afriških živali, npr. žirafa, krokodil idr.). – Izbira besedila – Delo z besedilom	Na podlagi izvlečenih barvnih listkov se učenci razdelijo v skupine. Posredovanje navodil, koordinacija dela: – izbira opisa živali, – polglasno branje besedila v skupini, – tiho branje izbranega opisa živali, – poimenovanje skupin po izbrani živali.	Sodelovanje pri posredovanju navodil in koordinaciji dela
<b>Dejavnost 3:</b> Preverjanje globalnega razumevanja prebranega besedila (pogovor)		Spodbujanje učenčevega odziva na zastavljena vprašanja, ki preverjajo globalno razumevanje prebranega besedila o živali (kakšna je, kaj jí, kje živi ipd.)
<b>Dejavnost 4:</b> Preverjanje razumevanja podrobnosti in določenih specifičnih informacij	Posredovanje navodil za: – podčrtovanje neznanih besed – iskanje	Pomoč pri iskanju neznanih besed v SSKJ
<b>Dejavnost 5:</b> Analiza besedila z uporabo Paukove bralne strategije	Pomoč učencem pri iskanju bistvenih podatkov in vpisovanju v preglednico	Podajanje navodila za iskanje bistvenih podatkov o izbrani živali in vpisovanje v preglednico pod ustrezno ključno besedo (priloga)

	Učitelj 1	Učitelj 2
<b>Dejavnost 6:</b> Tvorba govornjenega besedila	Pomoč pri tvorjenju besedila	Posredovanje navodil pri pripravi in oblikovanju opisa izbrane živali
<b>Dejavnost 7:</b> Predstavitve živali	Pomoč pred govorno predstavitvijo	Pomoč pred govorno predstavitvijo
<b>3. SKLEPNI DEL</b>		
<b>Dejavnost 8:</b> Ogled videoposnetka o rjavem medvedu (vir naveden v glavi priprave)		
<b>Dejavnost 9:</b> Pogovor, primerjanje prebrana opisa z videoposnetkom (globalno razumevanje besedila)		Vodenje pogovora o videoposnetku: – primerjanje obeh besedil (govornjenega in zapisanega) – presoja o ustreznosti opisa
<b>Dejavnost 10:</b> Preverjanje razumevanja določenih specifičnih podatkov	Vodenje kviza, posredovanje navodil (sestava dveh ekip, zapis doseženih točk)	

## Potek učne ure

	Učitelj 1	Učitelj 2
<b>1. UVOD, MOTIVACIJA</b>		
<b>Dejavnost 1:</b> Aktiviranje predznanja o živalih, napoved teme (pogovor)		Reševanje križanke o živalih, odkrivanje gesla: opis živali
<b>2. OSREDNJI DEL</b>		
<b>Dejavnost 2:</b> Navodilo za razdelitev v skupine.  – Na razpolago je deset besedil (pet besedil z opisi gozdnih živali, pet besedil z opisi afriških živali, npr. žirafa, krokodil idr.). – Izbira besedila – Delo z besedilom	Na podlagi izvlečenih barvnih listkov se učenci razdelijo v skupine. Posredovanje navodil, koordinacija dela: – izbira opisa živali, – polglasno branje besedila v skupini, – tiho branje izbranega opisa živali, – poimenovanje skupin po izbrani živali.	Sodelovanje pri posredovanju navodil in koordinaciji dela



	Učitelj 1	Učitelj 2
<b>Dejavnost 3:</b> Preverjanje globalnega razumevanja prebranega besedila (pogovor)		Spodbujanje učenčevega odziva na zastavljena vprašanja, ki preverjajo globalno razumevanje prebranega besedila o živali (kakšna je, kaj jí, kje živi ipd.)
<b>Dejavnost 4:</b> Preverjanje razumevanja podrobnosti in določenih specifičnih informacij	Posredovanje navodil za: <ul style="list-style-type: none"> <li>– podčrtovanje neznanih besed</li> <li>– iskanje</li> </ul>	Pomoč pri iskanju neznanih besed v SSKJ
<b>Dejavnost 5:</b> Analiza besedila z uporabo Paukove bralne strategije	Pomoč učencem pri iskanju bistvenih podatkov in vpisovanju v preglednico	Podajanje navodila za iskanje bistvenih podatkov o izbrani živali in vpisovanje v preglednico pod ustrezno ključno besedo (priloga)
<b>Dejavnost 6:</b> Tvorba govornega besedila	Pomoč pri tvorjenju besedila	Posredovanje navodil pri pripravi in oblikovanju opisa izbrane živali
<b>Dejavnost 7:</b> Predstavitve živali	Pomoč pred govorno predstavitvijo	Pomoč pred govorno predstavitvijo
<b>3. SKLEPNI DEL</b>		
<b>Dejavnost 8:</b> Ogled videoposnetka o rjavem medvedu (vir naveden v glavi priprave)		
<b>Dejavnost 9:</b> Pogovor, primerjanje prebranega opisa z videoposnetkom (globalno razumevanje besedila)		Vodenje pogovora o videoposnetku: <ul style="list-style-type: none"> <li>– primerjanje obeh besedil (govornega in zapisanega)</li> <li>– presoja o ustreznosti opisa</li> </ul>
<b>Dejavnost 10:</b> Preverjanje razumevanja določenih specifičnih podatkov	Vodenje kviza, posredovanje navodil (sestava dveh ekip, zapis doseženih točk)	

## Vtisi učencev po izvedenih urah

<b>Učenci</b> (odziv)	<p>Dejavnosti, ki so bile učencem všeč:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– kviz</li> <li>– križanka</li> <li>– delo v skupinah (način delitve v skupine)</li> <li>– branje opisov živali, iskanje podatkov o živalih</li> <li>– <b>prisotnost dveh učiteljev v razredu</b></li> </ul> <p>Velika večina učencev je izrazila nezadovoljstvo nad izidom tekmovanja (kviz – izenačenje obeh ekip). Njihova tekmovalnost se kaže v tem, da si želijo zmagovalce in poražence.</p>
--------------------------	--

## Predstavitev posameznih dejavnosti

V nadaljevanju želiva podrobneje predstaviti tiste dejavnosti, katerih potek je težje razumeti iz same priprave na učni proces.

**DEJAVNOST 2: Vsaka skupina izbere dve besedili, polglasno branje in izbira enega besedila** (glej prilogo 1)

Učenci so imeli na voljo deset različnih opisov živali. Vsaka skupina si je izbrala dve besedili, nato je sledilo polglasno branje obeh besedil znotraj skupine. Vsi člani skupine so izbrali eno izmed besedil. Skupina se je tudi poimenovala po živali, katere opis so si izbrali učenci.

**DEJAVNOST 4: Preverjanje razumevanja podrobnosti in določenih specifičnih informacij** (uporaba SSKJ)

Učenci so v besedilih iskali neznane besede in jih vpisovali v svoje »slovarčke neznanih besed«. Razlago za te besede so iskali v Slovarju slovenskega knjižnega jezika. Pri tem so potrebovali pomoč. Delo je potekalo v skupinah, in ker sva bili navzoči dve učiteljici, aktivno pa je sodelovala tudi skrbnica, smo tako lažje usmerjale učence in jim pomagale.

**DEJAVNOST 5: Analiza besedila z uporabo Paukove bralne strategije** (glej prilogo 2)

Pri izpeljavi sva uporabili Paukovo bralno učno strategijo, ki sva jo nekoliko prilagodili starostni stopnji učencev. Na list formata A4 sva oblikovali tabelo, v kateri so bile vpisane ključne besede, tako da so učenci iskali le bistvene podatke. Bralne učne strategije nam pomagajo, da prebrano razumemo, si čim več zapomnimo, obenem pa tudi v mislih povežemo z vsem, kar že znamo. Označujejo najbolj racionalen pristop k besedilu, katerega končni rezultat je dobro pomnjenje in razumevanje prebranega.

Razumljivo pa je, da morajo strategijo učenci večkrat vaditi ob učiteljevem vodenju, da so jo sposobni uporabljati samostojno.

**DEJAVNOST 6: Tvorba govorenega besedila**

Na podlagi izpolnjene tabele (ob bistvenih podatkih) so posamezni učenci samostojno tvorili govorno besedilo – opis živali. Ker nama časovno ni uspelo, da bi se v govorni predstavitvi opisa živali predstavili vsi učenci, smo v naslednjem tednu nadaljevali z dejavnostjo.

Takrat nam je knjižničarka pripravila ustrezno literaturo o živalih. Vsak učenec si je med literaturo izbral besedilo o živali. Iz prebranega besedila je na podlagi pridobljenega znanja preteklih ur povzel bistvene podatke o izbrani živali. S pomočjo izpolnjene tabele s ključnimi podatki je ustno tvoril opis živali.

Večinoma so učenci dobro tvorili govorno besedilo, nekaj posameznikov je še imelo težave. Večinoma zaradi tega, ker so navajeni na to, da »berejo«, ne pa da »govorijo prosto«.

S temi dejavnostmi smo nadaljevali še v naslednjem tednu. Obiskali smo knjižnico in knjižničarka nam je pripravila literaturo z opisi živali. Vsak učenec si je izbral svoje besedilo, ga prebral in na podlagi prebranega samostojno izpolnil preglednico. Sledile so govorne predstavitve živali. Pri tem učenci niso potrebovali učiteljeve pomoči in so bili popolnoma samostojni, kar potrjuje, da so bili cilji, ki sva si jih zastavili, realizirani.

## Sklep

Pouk sva želeli naravnati na učence, izzvati njihovo čim večjo aktivnost, dati poudarek skupinskemu učenju. Učenci so sodelovali, bili so aktivni ustvarjalci učnega procesa, vendar jih je bilo treba ves čas usmerjati in voditi. Pri tem se je izkazalo timsko poučevanje kot velika prednost. Glede na izvedene učne ure nama je bilo to dobra potrditev in motivacija za nadaljnje delo. Prepričani sva, da je uporaba bralnih strategij pot do boljše bralne pismenosti učencev. Učence je treba postopoma navajati na uporabo bralnih strategij. Te pa moramo prilagajati starosti in sposobnostim učencev. Izboljšanje bralne pismenosti je dolgotrajen proces, v katerem bi morali sodelovati učitelji vseh predmetnih področij. ■



## Priloge

### Priloga 1: PRIMER BESEDILA (opis živali)



**Krokodil** je dolge valjaste oblike. Zraste do 5 m. Ima štiri kratke noge s plavalno kožico med kremplji. Ima od strani sploščen rep. Z veliko glavno in koničastimi zobmi je videti res strašen. Oči in nosnice se nahajajo na vrhu glave. Premika se zelo hitro, še posebno ko je lačen. Večina krokodilov živi v Afriki, razširjeni so tudi v mnogih krajih Azije, Indije in Avstralije. Živijo blizu vode. Zelo dobro je treba pogledati, da ga lahko ločimo od okolice, saj se zna zelo dobro zliati z njo. To uporablja predvsem pri svojem lovu na nič hudega slutečo žrtev. Prehranjuje se z živalmi, kot so

jeleni, antilope, ribe in druge vodne živali, napade pa lahko tudi človeka, če se mu ta preveč približa. Krokodili za lovljenje plena uporabljajo zelo učinkovito tehniko. Plen se skorajda ne zaveda, da je pod vodo lahko krokodil, saj se ta pod vodo premika brez povzročanja hrupa. Le njegove oči so nad vodno gladino. Ko misli, da se je dovolj približal tarči, plane iz vode s široko odprtimi čeljustmi. Brž ko je vanje ujet plen, ga požrejo. Lahko ubijejo tudi divje zebre, ki pridejo na mokra območja iskat vodo.

Krokodili se izležejo iz jajc. Samica izleže 40 do 60 jajc, od katerih jih preživi le malo. Spol mladička je odvisen od temperature prostora za valjenje. Pri temperaturi okoli 30 °C se izvalijo mladiči ženskega spola, pri temperaturi okoli 34 °C pa mladiči moškega spola.

Krokodili so plazilci, ki so se pojavili pred 84 milijoni let. So ena izmed redkih živali, ki so na svetu že od prazgodovine in so bili družba že dinosavrom.

Vir: <http://sl.wikipedia.org/wiki/Krokodili> (4. 3. 2014).

### Priloga 2: Slovarček neznanih besed

NOVA BESEDA	RAZLAGA	POVED	SLIKA
PLOT	ogreva iz lesnih kolov	Dva kolca stoji plot.	
VITRINA	Kos pohištva s steklom	Dni uranju sem videla vetrino.	
SKOPIH	človek, ki rad nosi	Škrat Dolnosin je skopuh.	
ZASTOR	glavna odnoba zavesa	Glej, zastor se odpira!	
HOSTESA	Uslужbenka, ki sprejema goste	Ali je med mano hostesa?	
LOŽA	majhen preostanek v posodi, kotoli, na mizki, odri	Ali sem or loži?	
KURENT	puščina, semena or korenine zvonci obilno pridelani	Se cesti gre kurenti.	



### Priloga 3: Primer tabele

NASLOV

ZUNANJOST	PREHRANJEVANJE	ŽIVLJENJSKI PROSTOR	RAZMNOŽEVANJE	ZANIMIVOSTI

### Priloga 4: Primer izpolnjene tabele

KROKODILI

zunanjost	življenjski prostor	prehranjevanje	razmnoževanje	zanimivosti
kakšna je?	kje živi?	S čim se hrani?	kako se razmnožuje?	
- Velika 15 do 18m (majdalijska riba)	- Tropska morja in oceani	- Plankton - manjše ribe	- pariže, enega mladiča, ki ga nosijo od 10 do 16 mesecev.	- žolje sr 300 ostalob - premer 3m
- bela rep				
- določna odprtina				

#### Viri in literatura

1. Učni načrt za slovenščino v osnovni šoli (2011). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, Zavod RS za šolstvo.
2. Učni načrt za spoznavanje okolja v osnovni šoli (2011). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, Zavod RS za šolstvo.
3. Krokodili. Wikipedia prosta enciklopedija. Dostopno na: <https://sl.wikipedia.org/wiki/Krokodili> (4. 3. 2014).